

מהתיקוה הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

**ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי אליעזר
מדז'יקוב בנו של הרבי הקדוש רבי נפתלי
מראפשיץ נסתלק ביום ג' חשוון (תרכ"א)**

פעם בא לדז'יקוב איש אחד מרוסיה, שברח ממלכות רוסיה שגזרה גזירות רעות על היהודים לגלח הזקן והפאות, ובא לדז'יקוב - עיר הסמוכה לגבול. בראש השנה הוא היה אצל הרבי הקדוש מדז'יקוב, ושמע איך שהוא אומר תורה בדרך רמו וגימטריאות על הלחמים העגולים שנוהגים לעשות בראש השנה שקוראים ראדי"ש.

אחרי שעבר הזעם של הגזירה, שב לביתו ומדינתו, ובא אצל רבו הקדוש החידושי הרי"ם מגור זצוק"ל, וסיפר לו תהלוכות דרכו ומנהגיו של הרבי הקדוש מדז'יקוב, וגם סיפר לו ששמע מפיו תורה ורמזים על הלחמים שנקראו "ראדי"ש", וסיפר לו זאת בדרך לעג ושחוק, כי היה כמצחק בעיניו שצדיק יאמר תורה על שולחנו בראש השנה על תיבה שמקורה בשפת האידיש, ובפרט דלפי זה נמצא, דבגלילות אחרות כמו ברוסיה שאין נוהגים לקרוא הלחמים של ראש השנה בשם זה, יחסר להם כוונות ורמזים האלה.

אמר לו הרבי הקדוש החידושי הרי"ם: לדעתי אתה צריך לבדוק התפילין שלך אם הם כשרים. ואכן הם נמצאו פסולים!

הסביר החידושי הרי"ם ואמר: כשראיתי שהוא מטיל מום בקדשים ומלגלג על הצדיק הקדוש מדז'יקוב על שאומר תורה על תיבה משפת האידיש, עלה ברעיוני, דאם כן הוא מטיל מום ושחוק גם בתפילין שלו, דהרי חז"ל למדו הלכתא גבירתא בתפילין מלשונות העמים, וכל המקור שיש 'ארבעה' פרשיות בתפילין, הוא מן תיבת טוטפות, דדרשינן (סנהדרין ד:), טט בכתפי שנים, פת באפריקי שנים, הרי ארבעה. וגם בזה יש להלעיג כנ"ל, מה יעשו מדינות אחרות שאין משתמשים בלשונות אלו - טט ופת - האם לא יניחו תפילין חס ושלום, ומזה שפטתי שבודאי התפילין שלו פסולים. וכך הוי באמת.

*

פעם בחג הסוכות באמצע שולחנו הטהור בסוכה, קם הרבי הקדוש מדז'יקוב ממקומו, והסתובב בין המסובין, והוא בעצמו חילק להם קערות עם מרק, ושאל לכל אחד ואחד אם כבר הגיע לו חלקו.

בראותו תמהונם הרב על התנהגותו, סיפר להם: אמש בלילה ראיתי את אברהם אבינו בחלום הלילה, ואמר לי: וכי כך היא דרכה של מצות הכנסת אורחים? אתה יושב בראש כמלך, ואחרים משמשים ומגישים לאכול לפני האורחים, ואיך שם לבך לדעת מי כבר קיבל חלקו ומי לא. הלא אני לא עשיתי כך, אלא טרחתי בעצמי לשרת את האורחים שבאו בצל קורתני, כמו שכתוב (בראשית יח, ד) והוא עומד עליהם תחת העץ וגו'.

סיים הרבי הקדוש מדז'יקוב ואמר: על כן אני מקיים היום רצון צדיק - אברהם אבינו, להיות עומד בעצמי לשמש את האורחים.

הסיפור הנורא שסיפר המגיד מישרים

החפצים שיש בכיס, אמנם לא מצאו את הכסף בכיסים. אז הרבי ניגש לתיקים, הרבי פותח תיק תיק, ובאחד התיקים מצאו את הפעקאלע של הכסף! באיזה תיק נמצא החבילה של הכסף, בתיק שלי! מאז הצמידו לי בחיידר את התואר, "דוד הגנב".

אחרי שהרבי בחיידר מצא את הכסף בתיק שלי, הוא אמר מיד, אני ערב שלא הוא הגנב, יש פה ילד שלא רק שהוא גנב את הכסף, רק הוא הטמין אותו באמתחת בנימין - בתיק של איזה ילד שידע שאצלו בודאי לא יחפשו, כי הוא ילד צדיק. אמנם ילדים זה ילדים, דברי המלמד לא עזרו, ומאז הוא קיבל סטעמפאלע - חותמת, "דוד הגנב". איפוא שפגשו אותו, קראו לו בשמו החדש, דוד הגנב. כשהסתיים שנת הלימודים, הוא החליט שהוא לא יכול להישאר באותו חיידר, הוא עזב את החיידר, והלך ללמוד במקום אחר.

עוברים שנים, הוא מסיים את הלימודים בחיידר, הוא מסיים את הלימודים בישיבה קטנה, בישיבה גדולה, כל פעם שהוא פוגש חברים, שואלים אותו: מה נשמע "דוד הגנב". הוא לא הצליח לשנות את הסטיגמא, הוא התחתן, נולדו לו ילדים, חיתן אותם, יש לו כבר נכדים, אבל הסטיגמא נשארה.

בערב חנוכה מצלצל אליו מישהו והוא אומר לו, שלום, הגעתי לדוד זה זה, כן. למדת בחיידר ... בירושלים, כן. תראה קוראים לי ככה וככה, למדנו יחד בכיתה, אתה זוכר, כן. אתה זוכר מה קרה לפני ארבעים שנה, אתה זוכר שמצאו אצלך בתיק שקית עם כסף, אני הוא הבן אדם ששם לך את הכסף בתיק! ארבעים יום כיפור עברו, והבן אדם לא צלצל לבקש סליחה. יש עוד המשך של הסיפור, אך אין כאן המקום להאריך, ואולי עוד חזון למועד.

עם הסיפור המחריד הזה התחדש לי חידוש עצום, הפסוק בתחילת פרשת כי תצא, כי תצא למלחמה על אויבך (דברים כא, י), יש אנשים שכשהם רואים שמישהו לא בנוף, הוא לא כמו כולם, אז הם פותחים במחאה זעקות גענואלד. אומרת התורה, כי תצא למלחמה על אויבך, לפני שאתה מקטלג את הזולת כאויב, כשייגעך, תבדוק מה קורה עם אויבך, היצר הרע האישי שלך, כמו שכתוב בכל הספרים, שאויבך זה היצר הרע, תעשה לפני זה חשבון הנפש, ואל תמהר לכנות שם גנאי לחבירך הצדיק.

(מתוך הפתיחה לשיעור - כתובות דף סה, י"ג אלול תשפ"ב)

ארבעים שנה הוא נשאר עם השם שהצמידו לו חבירו על לא עוול בכפו

בשבוע זו יתחילו המוני עמך בית ישראל מסכתא חדשה, מסכת נדרים, כל כינויי נדרים כנדרים וכו' (מדים ב.). ומפרש הר"ן, והיינו טעמא נמי דקרי להו כנויין, כלומר שהם מלשון נדר אלא שהוא מכונה, כמו "המכנה שם לחבירו".

נספר סיפור מזעזע על המכנה שם לחבירו, הסיפור כל כך זיעזע אותי, עד שלא הצלחתי הלילה לעצום עין. מי שסיפר את הסיפור זה מוכה הרבים, המגיד מישרים הנודע, הגאון רבי ברוך רוזנבלום שליט"א.

בשבוע שעבר פגש אותי הגאון רבי ... והוא אומר לי, הרב רוזנבלום, אני רוצה לספר לך סיפור, ואתה תעשה כבר מזה מטעמים. נו - אומר לו רבי ברוך, געזונטערהייט - בבקשה. אומר לו הרב ... ככה, אחרי תשעה באב פוגש אותי אברך ברחוב ראב"ד בבני ברק, והוא אומר לי, הרב ... אני רוצה לשאול אותך שאלה, אמרתי לו בבקשה. והוא סיפר לי ככה:

לפני חצי שנה בערב חנוכה, מתקשר אלי יהודי מירושלים. אבל כדי להסביר לך מה הוא שאל אותי, אני צריך לחזור איתך ארבעים שנה אחורה. למדתי בחיידר בירושלים, אבל לא סיימתי את שנות הלימוד שם בחיידר, עזבתי באמצע. מה קרה? למה עזבת באמצע את החיידר?

מעשה שהיה כך היה, במהלך כיתה ה', הביא אחד מהילדים בכיתה סכום כסף עצום, האמא נתנה לו את הכסף, וביקשה ממנו, שאחרי החיידר יעבור לדואר לשלם את החשבון חשמל. אנחנו מכירים את הגמרא (ב"מ כ"א:), שדרך של אדם שיש לו כסף, למשמש בכיסו כל שעה, בן אדם שיש לו סכום גדול של כסף ועוד בלי ארנק, הוא בודק כל כמה דקות אם הכסף נמצא בכיס. אותו ילד, היה בכל זאת ילד, כל כמה דקות הוא הוציא את הכיס עם הכסף והחזיר אותה, הוציא והחזיר.

כמה ילדים בחיידר ראו שאותו ילד הביא אתו אף פעקאלע - חבילה של כסף, מהבית. לא עליכם ילד אחד חמד את הכסף, ובמהלך ההפסקה הוא שלף מהכיס את השקית עם הכסף. בהפסקה אף אחד לא מחפש כסף, כולם משתוללים ורוקדים, אך כשהילד חזר לכיתה והכניס ידו לכיס לראות מה קורה עם הפעקאלע - מה שלום החבילה, הוא נדהם, די געלד איז נישטא - הכסף לא נמצא!

הוא בא לדבי בחיידר ואומר לו, היתה לי חבילה של כסף בכיס והיא לא נמצאת, גנבו לי את זה פה בכיתה. הרבי נועל את דלת הכיתה, ומצננה על כולם להוציא את כל

בשבת קודש פרשת כי תצא, בורא עולם האיר לי דְעֶרְהָעֵר, בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא. גם בליל שבת קודש במעריב לפני שמונה עשרה, וגם בשמונה עשרה בשחרית בשבת בבוקר, אנחנו מתפללים, ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם ברית עולם. לכאורה צריכים להבין, מה הכוונה לעשות את השבת, הרי בשבת קודש זה בדיוק ההיפך מעשייה, לא תעשה כל מלאכה.

התשובה היא, לעשות את השבת - לדורותם, איך מעבירים את הנעימות והגעשֶׁמַאק של שבת קודש לדורות הבאים, על ידי סוג שונה של עשייה, מששת ימי המעשה. איך מחדירים לילדים גְעֶשֶׁמַאק בזמירות שבת, גְעֶשֶׁמַאק בקידוש, גְעֶשֶׁמַאק בתפילות, בשביל שכל זה יקרה, צריכים לעשות הכנה דרבה באמצע השבוע בכלל, וביום שישי בפרט, כשאדם נח ביום שישי שיהיה לו כח בשבת קודש, אז הוא לא נרדם בתפילה, הוא לא נרדם בסעודות שבת, חזו מה שהילדים יונקים מגיל צעיר, ועל ידי זה הוא זוכה לעשות את השבת לדורות הבאים. יהודי חשוב שאני מכיר, (אני לא יפרסם את שמו), חסיד מדבורנה, נכנס לטיש של הרבי הקדוש מרן הדבר חיים מדבורנה זצוק"ל. איך שהוא נכנס, הרבי מיישר מבט לכיוון שלו, והרבי אומר לו, "זי איז געווען געקעקט", היא היתה צודקת!

מה היה הסיפור, אותו יהודי עבד קשה לפרנסתו, סופר, מתעסק בבתי התפילין וכו' וכו', והוא היה מאד מאד עייף, הוא עבד מאד קשה כל השבוע. אז הוא אמר לאשתו, שאפשר גם 'להגיד' זמירות, לא מוכרחים 'לשיר' זמירות, ואילו הרעבועצין שלו אמרה, לא, אין כזה דבר, זמירות מוכרחים 'לשיר'.

כמה שהיה עייף, אך על הטיש הוא לא וויתר, אותו חסיד מעולם לא וויתר על טיש, אז הוא הגיע לטיש למרות עייפותו הגדולה. כשהוא הגיע לטיש הרבי אמר לו, "זי איז געווען געקעקט", היא צדקה, צריך 'לשיר' זמירות ולא 'להגיד' זמירות, גם כשעייפים.

שבת זאת נקראת "שבת בראשית", בראשי"ת הוא נטריקון שיר"ת א"ב, כלומר, האב צריך 'לשיר' זמירות שבת, וכך הוא יזכה להחדיר את נועם השבת בבניו.

(מתוך הפתיחה לשיעור - כתובות דף סו, ט"ו אלול תשפ"ב)

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב ניקלשבורג שליט"א

במדרש תנחומא (וישלח, ג) מובא לשון, הצדיקים ממעטין את עצמן. במוצאי מנוחה, מוצאי שבת קודש פרשת כי תבוא שבת סליחות, זכיתי להיות בצילו של הצדיק, הוד כבוד קדושת מרן הרבי מלעלוב ניקלשבורג שליט"א. די להציץ בפניו הקדושים לשאוב יראת שמים טהורה, שוה להגיע מרחוק לראות צדיק מדורות שעברו. זכיתי בסייעתא דשמיא להיות במלוה מלכה מרישא ועד גמירא, זכיתי להיות חלק מהסליחות, וגם זכיתי להיות בקודש פנימה. כל דבר זה עולם בפני עצמו, חוט המשולש לא במהרה ינתק, זה יתן לי בסייעתא דשמיא הרבה כח רוחני, המוצאי שבת סליחות פרשת כי תבוא.

ראיתי שם דמויות שלא ראיתי ארבעים שנה, אנשים שזכו לקירבה יתירה אצל אביו הקדוש מרן הרבי הברכת משה מלעלוב זצוק"ל. אחרי סליחות כשניגשתי לרבי לאחל אַ גוט געבענטש יאָהר - שנה טובה ומבורכת, שואל אותי הרבי מי אני, אמרתי: קובלסקי. שואל אותי הרבי, שמואל צבי'ס? צמרמורת! שלשים שנה יש מהפטירה של אבי מורי הצדיק, רבי שמואל צבי בן רבי בנימין, איזה רושם אבא השאיר לדורות, וכמה זה מחייב אותי העובדא שאנשים זוכרים את אבא בכזה אספקלריא מאירה.

עבודה גדולה הרבי משפיע במלוה מלכה, הרבי שכל השבוע חי מרוחניות, ובקושי טועם משהו, מדבר באריכות על חשיבות סעודת מלוה מלכה. לומד ברבים מהספר הקדוש קדושת לוי, וחי בעולם שלו, דביקות בבוא עולם. באיזה הכנעה גדולי ישראל יושבים מול הרבי שליט"א.

אחרי מלוה מלכה נכנסתי לקודש פנימה, הרבי התיישב לכבודי, ולא דיבר אתי ליד הדלת. היה לי את הזכות להגיש למרן הרבי שליט"א גליון "מתיקות הדף היומי" פרשת כי תבוא, הרבי עבר על הגליון מהתחלה ועד סוף. הרבי מדבר על אבא, אני מספר על השיעור בקול הלשון, ועוד ועוד שאין כאן המקום לפרטם כי רבים הם.

ראה הקדוש ברוך הוא שצדיקים מועטים, עמד ושתלן בכל דור ודור, אשרי הדור שהרבי משפיע בו. אחד הצדיקים אמר על מרן הרבי שליט"א, עַר הָאֵט אַ וְאָרְט אֵין הַיָּמַל - יש לו וְאָרְט בשמים ממעל. שנזכה שהרבי שליט"א מתוך בריות גופא ילווה אותנו בקרוב לקבל פני משיח צדקינו, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור - כתובות דף עד, כ"ב אלול תשפ"ב)

דברי אלקים חיים ממרן הרבי הקדוש אביהם של ישראל ה"באר יעקב" מדבורנה זצוק"ל

יהא רעוא קמיה דתשרי על עמיה. על פי מעשה שהיה אצל זקני הרבי ר' מרדכי, שפעם אחת בא להתפלל אצלו בימים הנוראים, רב ידוע ונכבד מעיר רחוקה. והנה הביט בו זקני הקדוש באמצע תפילת ראש השנה, וראה אותו מתפלל בקולות וברקים ודמעות שליש. והיה ממחרת ראש השנה, עוד פעם הסתכל עליו בשעת התפילה, וראה שמתפלל בחיפזון ומצות אנשים מלומדה. כשנכנס לקחת ברכת פרידה קודם נסיעתו לביתו, שאל אותו זקני: מדוע מיהרת להתפלל היום, ואמש התפללת בקולות וברקים עד אשר נעו אמות הסיפים? השיב הרב כמתנצל: הן אמת שאתמול התפללתי כדבעי כי היה ראש השנה, אבל עכשיו הנני טרוד מאוד ואין דעתי פנויה להתפלל במדרגה כזו. הפטיר זקני: זהו החילוק שביני לבין אחרים, שאחרים מניחים לעצמם, ואני איני מניח לי כלל.

ועל הדבר הזה בקשתינו: 'יהא רעוא קמיה דתשרי על עמיה', שנתפלל כל הימים כמו שמתפללים ישראל בחודש תשרי, בהתלהבות ויראה יתירה.

מקולמוסם של הקוראים

לכבוד מזכה הרבים הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

כשמדברים על יום השבת, איך מגישים אותו? איך מחנכים את הדור הצעיר?

הרב אמר ווארט אדיר בפתיחה במוצאי שבת קודש פרשת כי תצא - כתובות דף סו (הובא במדור מיני מתיקה) על 'לעשות את השבת' [כאן אולי כדאי להרחיב קצת בדברים].

ראיתי לנכון להביא סיפור:

למדתי בכלל הלכה של הרב מרדכי אליהו זצ"ל. כשהתחלנו הלכות שבת הרב פתח בשאלה: האם

זְבֵרָה היא שחורה עם פסים לבנים, או לבנה עם פסים שחורים? לא הבנו את כוונת הרב. ואז הרב הסביר. יום השבת, האם זה יום שהכל אסור ויש דברים שמותר, או יום שהכל מותר ויש דברים שאסור?

השאלה איך אנחנו מציגים את השבת. האם מבטאים רק את 'שמור', את איסורי המלאכה, או שמבטאים גם את 'זכור' את ענייני הקידוש וההבדלה, את שירי השבת וסעודות השבת המפוארות, את הרגשת האידישקייט?

אפשר לצאת ולהרגיש את תחושת האיסור הגדולה, שאסור להדליק אש ואסור לטלטל מוקצה, אבל אפשר להדגיש את השירים היפים, את תפילות השבת והאוירה שיש בבית הכנסת, את סעודות השבת ללא מפריעים חיצונים,

רק ההורים והילדים יושבים ביחד ומדברים ושרים ומספרים.

מה שהאדם מציג - זה מה שהשני מקבל.

שנזכה לקבל שבתות מתוך רוב שמחה כשמתוך כך מגיעים ל"מתוך עושר וכבוד ומתוך מיעוט עוונות".

יעקב כהן מבית אל

צדיקים אמרו, למה נקראת שבת זו "שבת בראשית", כי בראשי"ת הוא אותיות תשרי"ב"א. אחרי שעבר עלינו חודש מלא בימים טובים, ראש השנה, עשרת ימי תשובה, יום הכיפורים, סוכות, הושענא רבא ושמחת תורה, קשה לנו מאד לחזור לשיגרת החיים הרגילים של כל השנה. ולזאת בא לנו נחמה, שבת בראשית - תשרי בא, חודש תשרי של השנה הבעל"ט מתקרבת ובא, וכבר מעתה יש לנו לעשות הכנה דרבה לזה.

נקודה למחשבה:

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגליון: 054-847-0661